

## Könyvtáros szemmel

### A Korszerű Műveltség Könyvtára sorozatról

A KÖNYVTÁROSOK népes táborra a könyvterjesztési dolgozókhoz hasonló érdeklődéssel értesült a könyvkiadás új vállalkozásáról. A Korszerű Műveltség Könyvtára sorozat tervezete a legtöbb könyvtárba eljutott. A róla kialakult vélemények az olvasószolgálat mindennapi tapasztalatain alapulnak, az olvasói igények, a kölcsönzői érdeklődés ismeretén. Vitára bocsátotta a sorozat tervét a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületi könyvtárvezetőinek márciusi értekezletén is. Ha az ott elhangzott észrevételek talákozhatnak a könyvterjesztési dolgozók egyetértésével, valószínűleg figyelmeztető jelzések lehetnek a sorozat végleges tervének kialakítása során.

A sorozat létjogosultsága általában egyetértésre talált. De gondolni kell arra, hogy a sorozat sikerét csökkenthetik vagy befolyásolhatják egyéb sorozatok (mint pl. a Milliók Könyve), vagy más eredményes kiadói vállalkozások. Feltétlenül számolni kell továbbá azzal, hogy a nagy sikert arató és új kiadásban is megjelenő A Kultúra Világa sorozat felőleli a most tervezett sorozat tudományos és ismeretterjesztő anyagának jelentékeny részét, tehát bizonyosfajta párhuzamosságot, vagyis „konkurrenciát” jelent. Akik A Kultúra Világa sorozatot megvásárolták, bizonyára kevésbé érdeklődnek az új sorozat iránt.

A szépirodalmi könyvek listáján szereplő könyvek nagy része igen sok kiadásban és elég sűrűn megjelent már. Az az olvasóréteg, amely kedvet fog kapni a kb. 4000 forintos sorozat megvásárlásához (s itt irreális lenne azt hinni, hogy ez egészen kezdő olvasóréteg lesz), a sorozatban szerepeltetett szépirodalmi művek számottevő hányadát őrzi már könyvespolcán. A tervezet szerint az előfizetők 100 kötetből választhatják ki a 75 szépirodalmi művet. Szűknek látszik ez a válogatási lehetőség! Ajánlatos volna, ha legalább 150 szépirodalmi könyvből lehetne válogatni. Az sem lenne baj, ha emiatt a sorozat befejezési határideje eltolódnék.

VITÁRA ADHAT OKOT, hogy a publikált irányelv szerint a sorozat összeállítása az általános iskolai végzettségnek megfelelő ismeretekkel rendelkező olvasóréteghez igazodik. Művelődéspolitikai irányelveinket, perspektivikus célkitűzéseinket és az 1964-ben induló sorozat öt éves terminusát is figyelembe véve, talán helyesebb lenne a középiskolai műveltségű végzettség szintjéhez szabni az irányt. Itt jegyzem meg, hogy az összeállítás egyébként sem elég következetesen hú a sorozat jelzett irányelvéhez. Van némi igazság abban a könyvtárosi észrevételben, hogy a magyar irodalom könyvlistája valóban általános iskolai fokú színvonalhoz, a külföldi irodalom „kínálata” viszont szinte egyetemi színvonalhoz igazodik.

Elégé osztatlan az a könyvtárosi álláspont, hogy a tudományos és ismeretterjesztő könyvek arányát a jelenlegi 25%-nál magasabbra kellene emelni, a szépirodalom rovására. 1961-ben a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Könyvtáraiban 25,6%-os volt az ismeretterjesztő könyvek forgalma. Ez az adat önmagában még nem érv. De köztudomású, hogy — s ez döntő — növekszik az az olvasóréteg, amely a saját könyvtárát szívesen gyarapítja alapvető és átfogó, kézikönyvjellegű ismeretterjesztő művekkel. A százalékos arány javítását sürgeti éppen a korszerű műveltség tartalmi célkitűzése is. Helye lehetne a sorozatban egy népszerű politikai gazdaságtan könyvnek, egy külön filozófia történetnek, vagy egy olyan műnek, amely a nagy felfedezések és felfedezők történetével foglalkozna. Jó lenne, ha az *Állampolgári ismeretek* címmel tervezett könyv tartalmazná a legfontosabb közérdekű rendeleteket és végrehajtási utasításokat. Nem volna haszontalan egy sporttörténet beiktatása sem.

Felvetődik a kérdés: miért hiányzik a sorozatból az élő magyar irodalom? Tisztában vagyunk azzal, hogy itt a választás nagyobb gondot jelent, de ez még-

sem jelentheti az élő irodalom teljes mellőzését. Könnyen megoldhatónak tartom egy novella- és egy versantológia beiktatását a felszabadulás utáni magyar irodalom terméséből. Ezenkívül úgy érzem, hogy néhány írónk egy-két művét lassanként klasszikusnak minősíti az eléggé egységes olvasói közvélemény. Öt-hat ilyen művet talán még az írói közvélemény többségi egyetértésével is be lehetne venni a sorozatba. Pl. Illés Béla: *Kárpáti rapszódia*, Illyés Gyula: *Puszták népe*, Tersánszky J. Jenő: *Kakukk Marci*, Tamási Áron: *Ábel*, Darvas József: *Város az ingoványon*, Németh László: *Bűn*, Szabó Pál: *Isten malmai*. S üres helyet lehetne hagyni a sorozatban az öt év alatt megszülethető „meglepetések”-nek is.

NÉHÁNY APRÓBB észrevétel: szükségtelennek látszik a szépirodalmi művek sorában *Ady összes versei* mellett *Ady válogatott verseinek* kiadását is tervbe venni. Miért választaná valaki is az utóbbit, ha az elsőt is megkaphatja? A magyar költői antológiából remélhetőleg nem fog hiányozni Vajda János, és csak a kiadott tájékoztatóból maradt ki a neve. Terjedelmi aránytalanságot lehet sejteni abban, hogy a tervezet 20 ívet szentel *A magyar irodalom történetére*, amikor pl. *Az egészséges ember* c. kötetre 60 ív jut. Indokolt lenne, ha Bek *Volokamszki országútja* magában foglalná a regény azóta megjelent folytatását is. A szovjet irodalmat képviselő regények között Solohov *Feltört ugarja* mellett nem találni egyéb, frissebb keletű alkotást.

Nagyon jó lenne, ha a sorozat szépirodalmi kötetei rövid utószókkal jelennének meg, amelyek tömören tájékoztatnának a könyv írójáról, az adott könyv helyéről az írói munkásságban és a világirodalomban, valamint tartalmazná egyéb műveinek felsorolását. Könyvtári szempontból ezenkívül különös jelentősége lesz a könyvek kiállításának és az erős kötésnek.

Gönczi Imre